

Aleksandra Żaryn

Polski Komitet Narodowy ICOMOS

Ochrona Zabytków 37/2 (145), 127

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POLSKI KOMITET NARODOWY ICOMOS

W okresie od września 1982 r. do września 1983 r. odbyły się trzy zebrania plenarne. Pierwsze, 30 września 1982 r., miało charakter organizacyjny i przygotowało program merytoryczny działalności Komitetu w roku 1984. Tematem głównym miała być ochrona krajobrazu kulturowego. W ramach tego programu grupa robocza opracowała konspekt działalności i najpilniejszych zadań w tym okresie.

Dnia 7 kwietnia 1983 r. zostało przedstawione opracowanie tego tematu przez prof. dra Janusza Bogdanowskiego, referat mgra Mariana Korneckiego dotyczący stanu zabytków budownictwa ludowego oraz inne referaty. Prezes Komitetu prof. dr Krzysztof Pawłowski zapoznał zebranych z najnowszymi metodami rewaloryzacji zabytków we Francji, a dr Bohdan Rymaszewski scharakteryzował prace Komisji do sprawy Modyfikacji Ustawy o ochronie dóbr kultury i o muzeach z 1962 r.

We wrześniu 1983 r. w Ciechanowcu, w Muzeum Rolnictwa, odbyło się kolejne plenarne zebranie. Dwudniowe obrady skupiały się wokół dwóch głównych tematów: dyskusji nad referatem M. Korneckiego o budownictwie ludowym w Polsce oraz opracowania uwag do projektowanej rezolucji kolokwium w Dreźnie w 1984 r. i polskich referatów na kolokwium.

W Ciechanowcu uchwalono: Powołanie grupy roboczej, w składzie: J. Bogdanowski, M. Kornecki, W. Kalinowski, T. Uszyński i J. Żurawski, pod przewodnictwem A. Michałowskiego, która złoży wizytę wiceministrowi kultury i sztuki E. Gołębiowskiemu i przedstawi mu kompleksowy raport dotyczący ratowania zabytków wsi polskiej. W szczególności raport ten uwzględni następujące postulaty Polskiego Komitetu ICOMOS:

- zwiększenie kwoty pokrywanej przez państwo w wypadku remontów z 23% aż do całkowitego pokrycia kosztów remontu w stanie surowym w odniesieniu do obiektów budownictwa ludowego;
- zwiększenie dotacji Ministerstwa Kultury i Sztuki na skanseny;
- zmiany niektórych przepisów prawnych hamujących wykup tego typu obiektów przez osoby prywatne na letnie mieszkania;
- promowanie badań nad środkami zapobiegającymi niszczeniu drewna.

Postanowiono:

W dniu 18 kwietnia 1984 r., który

został przez ICOMOS ogłoszony Międzynarodowym Dniem Zabytków, wdrożyć długofalową akcję na rzecz idei ochrony wsi polskiej;

— postanowiono zwołać na ten dzień konferencję krajową poświęconą tej tematyce;

— wydać z tej okazji plakat propagujący ochronę budownictwa ludowego;

— rozpisać konkurs na plakat, a może i na najlepsze rozwiązanie dotyczące rewaloryzacji wsi polskiej;

— zainteresować tym tematem oraz projektowaną konferencją inne resorty, jak resort rolnictwa i ochrony środowiska oraz organizacje społeczne zainteresowane ochroną zabytków.

Zaproponowano podjęcie akcji propagandowej na rzecz adaptowania starych chałup i innych obiektów budownictwa ludowego na „letnie mieszkania” oraz wprowadzenia tematu wsi polskiej do planów zagospodarowania przestrzennego.

Wskazano na możliwość korzystania z istniejących zbiorów dokumentacji, rozproszonych po różnych instytucjach, jak Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Biura Dokumentacji Zabytków, Muzeum Wsi Polskiej itp.

Ponadto przedstawiono propozycję ustanowienia nagrody im. Profesora Jana Zachwatowicza. Nagroda ta byłaby przyznawana w skali krajowej i międzynarodowej za najlepszą pracę dyplomową w dziedzinie ochrony i rewaloryzacji zabytków. Nagrodę stanowiłby dwutygodniowy pobyt za granicą dla nagrodzonego Polaka i dwutygodniowy pobyt w Polsce dla nagrodzonego dyplomanta zagranicznego. Ponadto postanowiono zaproponować ministrowi kultury i sztuki ustanowienie (nagrody) medalu za najlepszą realizację konserwatorską.

Działalność wydawnicza i popularyzatorska

Pod koniec 1982 r. opublikowano materiały z kolokwium naukowego w Krakowie (1980) na temat wdrożenia w życie *Rekomendacji Warszawskiej — Zalecenia UNESCO o ochronie miast i zespołów zabytkowych i ich roli w życiu współczesnym*. Wydawnictwo to, w wersji angielskiej i francuskiej, zostało szeroko rozprowadzone przez Komitet, a także za pośrednictwem UNESCO i Centrali ICOMOS w Paryżu oraz Międzynarodowego Towarzystwa Urbanistów (AIU).

Materiały z konferencji zorganizowanych przez PKN ICOMOS w roku 1981—1982 w Kazimierzu, Krakowie, Wieliczce i Warszawie ukazały się w postaci dwóch kolejnych numerów „Biuletynu”, wydawanego przez PKN ICOMOS.

W roku 1982 Polski Komitet zorganizował wspólnie z redakcją „Przekroju” konkurs pod hasłem „Zabytek w rysunkach dzieci i młodzieży”. We wrześniu powołane przez Komitet jury przyznało 30 nagród i wyróżnień za najlepsze prace. W roku 1983 nagrodzone rysunki zostały przekazane do Paryża do Organizacji „Jeunesse et Patrimoine” — organizatora konkursu o zasięgu międzynarodowym.

Działalność zagraniczna

1. W związku ze Zgromadzeniem Ogólnym ICOMOS w roku 1984 w Rostocku, zostało zorganizowane w Dreźnie kolokwium naukowe na temat: *Zabytki i zespoły zabytkowe — ich rola w określeniu tożsamości kulturalnej*. Polski Komitet, na zebraniu plenarnym w Ciechanowcu (15—17 września 1983 r.), opracował tematy wystąpień, których spis i skróty zostały przekazane organizatorom (14 referatów i komunikatów). Polski Komitet przygotował specjalną publikację zawierającą teksty tych wystąpień do rozprowadzenia w czasie kolokwium.

2. Prezes PKN ICOMOS wziął udział w zebraniu konsultatywnym prezesów Komitetów Krajów Socjalistycznych w Rostocku (wrzesień 1983).

3. Przedstawiciele PKN ICOMOS brali udział w kolokwium naukowych organizowanych przez ICOMOS, m. in. w Helsinkach — na temat ochrony architektury ludowej i w Pradze — na temat zamków i ich roli w życiu współczesnym.

4. W ramach porozumienia pomiędzy Komitetami Ekwadoru i Polski mgr inż. Jacek Cydzik przebywał w Ekwadorze w misji specjalistycznej i zorganizował na tym terenie grupę roboczą do prac konserwatorskich.

5. W latach 1981 i 1982 zostały opublikowane za granicą: raport prezesa Komitetu K. Pawłowskiego z jego misji z ramienia UNESCO w Mozambiku oraz książka prof. W. Domasłowskiego na temat konserwacji kamienia.

Aleksandra Żaryn